

เยาวชนไทยกับการอ่าน READING HABIT OF THAI YOUTH

สุพริยา ผลนาค

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ในปัจจุบันโลกได้กลายเป็นพื้นที่ของแหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศอันหลากหลาย โลกที่เคยกว้างกลายเป็นโลกที่แคบลง ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย โดยเฉพาะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกันทั่วโลกส่งผลให้ผู้คนสามารถเสาะแสวงหาข้อมูลที่ต้องการได้เพียงปลายนิ้วสัมผัส ด้วยรูปแบบของข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่อย่างมากมายและความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องอาศัยการอ่าน การทำความเข้าใจ การตีความ ที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

ที่มา <http://dusithost.dusit.ac.th/~librarian/it107/C6.htm>

การอ่าน จึงนับเป็นทักษะพื้นฐานที่สืบเนื่องมาจากการการฟังและการพูด เป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษา เพราะการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ทั้งด้านวิชาการและบันเทิงไม่ว่าจะเป็นจากสื่อในรูปแบบใดหรือสื่อชนิดใดล้วนใช้การอ่านเพื่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น การอ่านจึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดระดับบุคคลและสังคม เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความคิด

สติปัญญา จริยธรรม ศิลธรรม การอ่านนับว่ามีความสำคัญและเป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การสหประชาชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญ

* บรรณารักษ์ฝ่ายจัดหาและพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยทักษิณ

และเสนอให้ประเทศสมาชิกช่วยกันรณรงค์ให้ทุกคนในโลกอ่านหนังสือให้ออกทั้งหมดในปี พ.ศ. 2543 (ไพพรรณ อินทนิล. 2546 : 7) แต่ทว่า องค์การพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) พบว่านักเรียนไทยมีทักษะความรู้ด้านการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานเมื่อเทียบกับนักเรียนฮ่องกง ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ นอกจากนี้ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่ชอบอ่านหรือสนใจอยากอ่านถึงร้อยละ 60.9 ในขณะที่ดูโทรทัศน์ถึง 3 ชั่วโมง 50 นาที ต่อวัน (น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2549 : 1) หรือจากการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า ในจำนวนประชากรที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไปทั้งสิ้น 59.2 ล้านคน มีผู้ไม่อ่านหนังสือจำนวนประมาณ 18.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 30.9 ของประชากรทั้งประเทศ และในจำนวนนี้เป็นผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก 3.3 ล้านคน และผู้ที่อ่านหนังสือออกแต่ไม่อ่านส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่อ่านหนังสือเพราะชอบดูโทรทัศน์ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2548 : 2)

จำนวนและอัตราร้อยละของเหตุผลหลักที่ไม่อ่านหนังสือ

หน่วย : พันคน

เหตุผลหลักที่ไม่อ่านหนังสือ 1/	จำนวน	อัตราร้อยละ
จำนวนผู้ที่ไม่อ่านหนังสือ	18,248.0	30.9
รวมดูทีวี	8,831.0	48.4
ไม่มีเวลาอ่าน	6,567.3	36.0
ไม่ชอบอ่าน ไม่สนใจ	5,597.2	30.7
อ่านหนังสือไม่ออก	3,288.2	18.0
สายตาไม่ดี	2,806.7	15.4
รอบฟังกว้าง	1,792.3	9.8
หาหนังสืออ่านยาก	1,239.2	6.8
ไม่มีเงินซื้อหนังสือ	492.3	2.7
หนังสือราคาแพงเกินไป	338.0	1.9
อื่น ๆ 2/	204.6	1.1

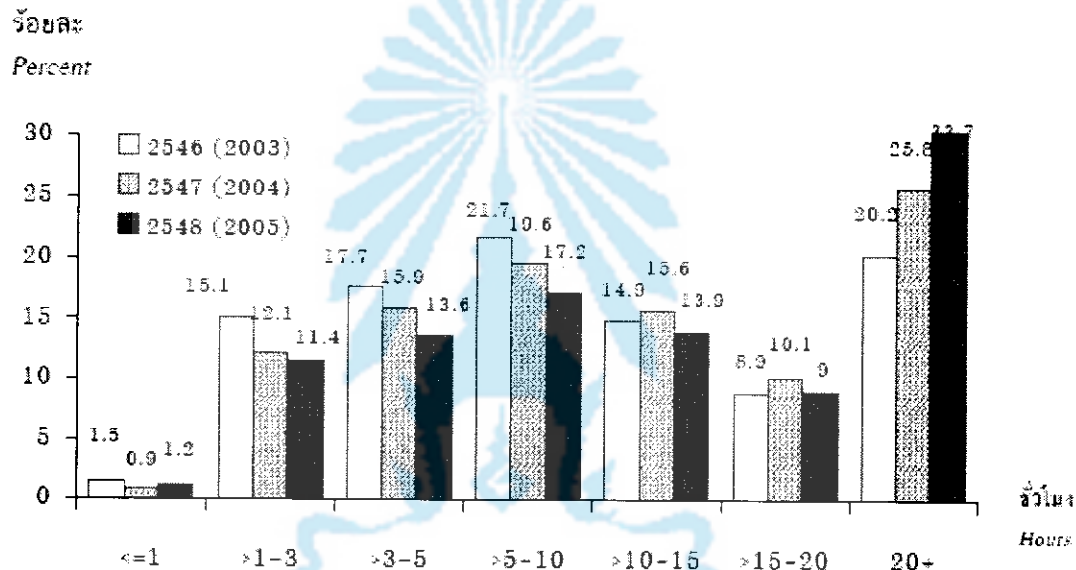
1/ : ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2/ : สปีชีอุสสุขภาพ เรน ปวีณ เบ็นอัมพฤษ อัมพาศ พิศาร ลาเนอด ัญญูอาณ

ที่มา <http://portal.nso.go.th/otherWS-world-context-root/index.jsp>

นอกจากนี้ สถิติของอายุกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 15-24 ปี นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 20.00 น.-24.00 น. และมีความถี่ในการใช้งานมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. 2549 : 62)

จำนวนชั่วโมงที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์

ที่มา <http://portal.nso.go.th/otherWS-world-context-root/index.jsp>

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยยังมีประชากรที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ มีคนอีกนับล้านคนที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกและเลือกที่จะดูโทรทัศน์เป็นเวลาหลายชั่วโมงแทนการอ่านหนังสือรวมทั้งเยาวชนส่วนใหญ่ มักใช้เวลาที่เป็นเวลาของการพักผ่อนในการใช้อินเทอร์เน็ต

ในขณะนี้ เด็กไทยเริ่มประสบปัญหากับการอ่านหนังสือน้อยลงเรื่อยๆ เนื่องด้วยการแทนที่ของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่างๆ ตั้งแต่วิทยุโทรทัศน์หรือล่าสุด อินเทอร์เน็ตและเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ที่กำลังได้รับความนิยมจากเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก เมื่อเด็กๆ หันไปให้ความสนใจกับสื่อรูปแบบใหม่ หนังสือที่เป็นสื่อดั้งเดิมและมากคุณค่าเริ่มถูกมองข้าม ส่งผลกระทบต่อเด็กๆ ในรูปแบบที่ไม่มีใครคาดคิด กล่าวคือ การละเลยต่อการอ่านหนังสือส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างมาก จากผลการวิจัย พบว่า ในระดับอายุ 2-6 ขวบ การเปิดรับสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากเกินไปจะทำให้มีพัฒนาการของสมองด้อยกว่าการอ่านหนังสือ เพราะเด็กๆ จะไม่มีการพัฒนาทักษะของกระบวนการคิด จินตนาการ การวิเคราะห์ มีแต่การรับเพียงอย่างเดียว ขาดความกระตือรือร้น

และเปิดรับเรื่องรุนแรงได้ง่ายกว่าเด็กที่อ่านหนังสือ นอกจากนี้ การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กๆ ใช้เวลาไปกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากเกินไป ก็จะส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวอันเกิดจากการทำกิจกรรมร่วมกันที่ลดลง เพราะเด็กไปอยู่กับหน้าจอโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์มากเกินไป ประการต่อมา การให้ความสำคัญกับหนังสือลดน้อยลง อาจจะส่งผลกระทบในด้านการผลิต เมื่อมีผู้อ่านหนังสือน้อย จำนวนการผลิตหนังสือในท้องตลาดก็ลดลง หนังสือดีมีคุณภาพก็ยิ่งหายากขึ้นตามไปด้วย (สุวณี เกษรา. 2550)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ถึงเวลาแล้วหรือยังที่

- เราควรกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กไทยหันกลับมาสนใจกับสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือ
- เราจะต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กไทย
- เราจะไม่ปล่อยให้ลูกหลานของเราเติบโตขึ้นมาโดยมีเพียงโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์เป็นเพื่อน

การอ่านหนังสือเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ทั้งมวลและนอกจากจะมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของทุกคนในโลกยุคปัจจุบันแล้ว การอ่านหนังสือยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมได้ แต่การอ่านหนังสือที่สามารถตีความ ได้สาระที่สำคัญ และทำให้เกิดประโยชน์นั้น มิใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ต้องเรียนรู้และฝึกฝนจนเกิดเป็นนิสัย หนังสือในโลกนี้มีอยู่อย่างมากมาย แต่ต้องเข้าใจในความต้องการของเด็กแต่ละวัย รู้จักเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก การอ่านหนังสือไม่ใช่การอ่านด้วยสายตา แต่อ่านด้วยจิตใจ ตาเป็นเพียงพาหนะของการสื่อสาร นั่นคือ ตาจะเก็บภาพไปยังสมองซึ่งจะตีความและจิตใจก็จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งนั้น การตีความหมายและปฏิกิริยาเช่นนั้น อาจต่อเนื่องหรือขาดตอน ถูกต้องหรือผิดพลาด ง่ายหรือยาก มิได้ขึ้นอยู่กับความคมชัดของภาพแต่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและนิสัยรักการอ่านของแต่ละคน (ไพพรรณ อินทนิล. 2546 : 51) ดังนั้นการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุน ในอดีตที่ผ่านมาผู้คนมักจะละเลยการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กอย่างจริงจัง มักคิดว่าเป็นเรื่องของทางโรงเรียน ดังนั้นจึงรอให้เข้าโรงเรียนเสียก่อนค่อยเริ่มอ่านหนังสือ แท้ที่จริงแล้ว ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่สามารถสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง และโรงเรียน ครูอาจารย์เป็นผู้ร่วมสานต่อ โดยมีองค์ประกอบแวดล้อมและสื่อต่างๆเป็นตัวกระตุ้นการอ่านให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นว่าโลกยุคปัจจุบันเป็นโลกของการอ่าน ผู้ที่อ่านออก อ่านรู้เรื่อง อ่านเร็วและอ่านมาก ย่อมได้เปรียบ เนื่องจากสมัยนี้พลโลกมีจำนวนมหาศาล โลกกว้างกลายเป็นโลกแคบเพราะวิวัฒนาการของการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคม ความเป็นอยู่ในสังคมซับซ้อน มนุษย์ต้องปรับตัวตลอดเวลา ในบรรดาเครื่องมือสื่อสารที่มนุษย์คิดค้นขึ้น หนังสือหรือวัสดุ

พิมพ์ต่างๆ จัดว่ามีมากที่สุดและสะดวกที่สุดเพราะราคาถูกกว่าสื่ออื่นๆ สามารถอ่านซ้ำกลับไปกลับมาได้และสามารถเปรียบเทียบสอบทานความถูกต้องจากวัสดุตีพิมพ์หลายๆเล่มได้ในเวลารวดเร็ว ดังนั้นมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการอ่านเป็นกุญแจไขความรู้ (ไพพรรณ อินทนิล. 2546 : 10) ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศในโอกาสที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท วันที่ 25 พฤศจิกายน 2534 ว่า

“หนังสือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้คนเรามีความก้าวหน้า เพราะว่ามันช่วยทุกคนเกิดมาแล้วต้องหัดเรียนทั้งในทางกายทั้งในทางใจ เพื่อที่จะมีความสามารถและมีความรู้ที่จะดำรงชีพได้ มนุษย์นี้ต่างกับสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงก็โดยที่ได้ใช้ปัญญา ใช้ความคิด ใช้สมองมาทำให้ก้าวหน้าไกลมากไปกว่าสภาพที่เกิดมาเป็นกายคน

หนังสือนี้ ถ้าดูในทางพัฒนา ในทางความก้าวหน้าของมนุษย์ เพื่อให้ชีวิตของตนสามารถที่จะมีความมั่นคงนั้น จึงมีความสำคัญไม่น้อย เพราะว่าเป็นแหล่งของความรู้ที่จะคำจุนเราให้มีความสุขได้

บรรณานุกรม

- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2549). ห้องสมุด Dekkid.com ศูนย์รวมความรู้ห้องสมุดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : เอสอาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2546). การส่งเสริมการอ่าน. ชลบุรี : ชลบุรีการพิมพ์.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2549). รายงานผลสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2548. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2548). สรุปผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2550, จาก <http://www2.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9490000075398>
- สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2550, จาก <http://portal.nso.go.th/otherWS-world-context-root/index.jsp>
- สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2550, จาก <http://learners.in.th/blog/nart/29068>
- สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2550, จาก <http://dusithost.dusit.ac.th/~librarian/it107/C>